

Vetenskapligt namn: *Rosa rugosa*

Namnets betydelse: Det latinska ordet *rosa* betyder ros och *rugosa* betyder rynkig, med hänvisning till vresrosens skrynkliga blad.

VRESROS

Rosa rugosa

Vresrosen är vanlig i södra och mellersta Sverige samt längs Norrlandskusten. Den växer i parker och trädgårdar men också längs våra stränder, på vägrenar och mellan körbanorna på motorvägar. Rosen är tålig, inte minst mot vägsaltet som sprids på vintrarna. Men samma tålighet blir också ett problem när rosen sprider sig ut i skogar och på sandstränder.

Ursprung

Vresrosen kommer från Ostasien, bland annat från Japan, där den växer naturligt vid havsstränderna. Den har sedan hämtats hit som en trädgårdsväxt. Första förvildade fyndet registrerades på Lidingö 1927. Arten finns i tre varieteter, former: *Rosa rugosa* f. *rubra* som har röda blommor – *Rosa rugosa* f. *alba* som har vita blommor – *Rosa rugosa* f. *rosea* som har rosa blommor. Den har använts mycket i förädlingsarbetet av rosor. Många av de rosor som brukar samlas under begreppet ”kanadensiska rosor” har ett släktskap med vresros. Den har också varit viktig i arbetet med att få fram friska rosor och rosor som går att odla i nordligare lägen.

Så känner du igen vresros

Vresros är en kraftig och grovväxande ros, med ett tätt runt växtsätt och blir cirka en och en halv meter hög när den odlas på goda jordar. Grenarna är täckta av raka och vassa taggar i olika storlekar. Taggarna på unga skott är finfludna av små och tätt sittande hår. Bladen är läderartade, mörkt gröna och rynkiga. Bladens baksidor är gröngrå, håriga med nätliknande vener. Blommorna är enkla, men ibland förekommer plantor med några få extra kronblad. Blommorna sitter ensamma eller några tillsammans och är väldoftande. De fem kronbladen varierar i färg från mörkt rosa till vitt. De mogna nyponen är plattrunda och köttiga i en orangeröd färg. Den blommar från början av juni till en bit in i juli, med en andra blomning senare på sommaren.

Varför ska den inte finnas i Sverige?

Vresrosen trivs överallt och kan lätt konkurrera ut andra växter och djur, och därmed förändra hela ekosystemet.

Om du hittar vresrosen i naturen – rapportera in det till Artportalen via www.invasivaarter.nu

Effekter på den biologiska mångfalden

Vresrosor är mycket tåliga och robusta buskar. De skjuter rikligt med rotskott, och kan fullkomligt ta över både rabatter och sandstränder om de tillåts sprida sig. Fröna sprids även med fåglar eller kan föras iväg med vatten långa sträckor. Vresrosen kan ändra jordens näringssammansättning och öka mängden organiskt material. Det ändrade näringsförhållandet innebär att endast näringskrävande arter kan leva där vilket innebär att många inhemska arter försvinner. Vresrosen ändrar också landskapet. Ett sandigt kustlandskap försvinner och ersätts av ett ogenomträngligt buskparti.

Effekter på samhället

Vresrosen är en grenig buske med vassa taggar som bildar täta bestånd som minskar möjligheten att använda sandstränder och andra typer av kustmiljöer. Vresrosen är också mycket dyr att utrota, då grävmaskiner måste användas när växten tar över stränder.

Effekter i din trädgård

I norra Sverige och i områden med tyngre jordarter är spridningsrisken inte lika stor, men tänk dig för om du bor nära en sandstrand. Vresrosor sprider sig inte bara med rotskott, utan också med frön

Effekter på din hälsa

Vresrosen har inga negativa effekter på din hälsa utan bara positiva. Nyponen anses minska ledbesvär och artros.

Så här utrotar du växten

Det kan ta flera år att bli av med busken beroende på vilken metod som används. Ett bra sätt är att gräva bort alla rötter och hela rosen.

Bekämpningsmetoder för små områden

Gräv upp alla plantor. Det är viktigt att ta bort alla rötter eftersom de kan producera nya rotskott. Efter en tid skjuter kvarvarande rotbitar nya skott. Nya grävningar kommer därför att behövas under många år framöver och det är ändå inte säkert att det går att bli av med rosen. Rejåla handskar skyddar huden från de taggiga grenarna.

Bekämpningsmetod för större bestånd

Stora bestånd kan avlägsnas genom att först kapa buskarna vid roten med en röjsåg och sedan grävas upp ur marken. Rötterna ska avlägsnas så noggrant som möjligt, eftersom de kan skjuta nya skott de kommande åren. Enbart klippning får vresrosen att växa ännu mer och skjuta nya rotskott. Åtgärderna måste troligen utföras under flera år efter varandra för att hela beståndet ska kunna utrotas.

Det går att täcka vresros med markduk. Men för att växten ska försvinna helt måste markduken lämnas kvar i två till tre år. Det är viktigt att markduken läggs en bra bit utanför själva plantan eller beståndet. Glöm inte att kontrollera så att markduken inte gått sönder eller att vresrosen tagit sig förbi barriären.

Vresros som växer på otillgängliga ställen

Att gräva bort hela busken kan vara svårt om busken är stor eller marken är stenig. Då kan man istället svälta ut busken genom att riva bort alla gröna delar. Börja med att klippa ner rosen och riva bort alla nya skott som busken producerar. Görs detta frekvent tappar busken sina krafter och dör till sist. Metoden kräver mindre redskap och ansträngning men tar längre tid. Proceduren ska upprepas flera gånger per sommar i minst tre till sex års tid.

Hantering av växtmaterial

Var försiktig vid hantering av växtavfall och jordmassor då de kan innehålla frön. Växtmaterial bör eldas på plats eller läggas i en hel sopsäck, som sedan sluts ordentligt och körs till avfallsanläggningen där den klassas som farligt avfall, ej som trädgårdsavfall. Kontrollera först om avfallsanläggningen tar emot växtmaterial med vresros. Alla gör inte det. Väl på anläggningen ska den läggas i specialcontainer enkom för farligt växtmaterial eller bland brännbart.

Endast i undantagsfall kan växten komposteras. Om du gräver upp plantor innan de har mogna nypon och lägger dem att torka ut ordentligt går de att kompostera.

Kemisk bekämpning

Vresrosen bör ej bekämpas med kemiska bekämpningsmedel.

De mogna nyponen är plattrunda och köttiga i en orangeröd färg.

Misstas för vresros

Kamtjatkaros, *Rosa x spaethiana*

Relativt sällsynt men kan finnas förvildad. Är nära släkt med vresrosen. Bladen är smalare, ljusgröna och släta.

Daggros, *Rosa glauca*

Ganska vanlig och förekommer vilt. Stammen är purpurbrun utan eller med glesa, svagt böjda raka taggar. Blad blågröna-lila.

Hartsros, *Rosa villosa*

Vanlig på öppen mark. Mörkt rosa blommor, kan även vara vita. Taggarna är glesa, raka och ganska små. Bladen är mindre, slätare och rundare i sin form. Den luktar harts.

Pimpinellros, *Rosa spinosissima* (*Rosa pimpinellifolia*)

Pimpinellrosen förekommer mest i Halland. De har mindre blad som är mer runda och nyponen är svarta.

Stenros, *Rosa canina*

Stenrosen är ganska vanlig i Sydsveriges kusttrakter upp till Uppland. Bladen är smalare och mer långsträckta än vresrosens. Taggarna är också färre och grövre och är böjda neråt. Stenros har hårda nypon.

Nyponros, *Rosa dumalis*

Nyponrosen har mörkt eller ljust rosa kronblad. Nyponen är ovala och mjuka. Är lik stenrosen. Den är vanlig i södra och mellersta Sverige.

Ersättningsväxter

När vresrosen ska avlägsnas i trädgårdar längs sandiga kuster måste ersättningsväxter omgående planteras på platsen, annars är risken stor att stranden spolats bort. Det är också viktigt att frigöra sandytor för att möjliggöra återetablering av den fauna och flora som är beroende av sanddynerna. De förädlade moderna rugosa-sorterna 'David Thompson' (rosa) och 'Henry Hudson' (vit) är bra ersättare för rosa eller vit *Rosa rugosa*.

En annan bra ersättningsväxt kan vara sorten av vit pimpinellros 'Valdemarsvik' som också säljs som E-planta.

Fakta om vresrosen

- *Vresrosen sprider sig fort med hjälp av sina rotskott och blir ibland till stora och ogenomträngliga bestånd. Den sprids också med frö av fåglar.*
- *Trivs längs med stränder och kuster.*
- *Är mycket tålig, inte minst mot salt.*
- *Vresros är dyr att kontrollera och bekämpa för samhället.*
- *Plantan är giftfri.*